

Strateegia meetme nimetus
Meede 4: Sotsiaalse heaolu edendamine
Rakendamise vajaduse lühikirjeldus
<p>Võrtsjärve Ühenduse tegevuspiirkonnas on suurim erivajadusega inimeste hulk tööealiste (15–64 aastat) ning eakate (65+) vanusegruppides. Eakate arv (65+) moodustab kogu rahvastikust 23%, kusjuures eakate meeste arv moodustab eakate koguarvust vaid 35%. Sellest tulenevalt on suurim vajadus kvaliteetsete hooldusteenuste pakkumiseks, sotsiaalse kaasatuse edendamiseks ning iseseisva elu toetamiseks seotud eelkõige eakate ning tööealiste vanusegrupiga.</p> <p>Tegevuspiirkonnas tegutsevad küll eakate klubid ning kohati on võimalus ka eakatel osaleda huviringides, ent siiski on vajadus taskukohaste tegevuste mitmekesisuse järele (näiteks koolitused, erinevad huviringid jne). Tähelestatud on, et ka tegevuspiirkonna erivajadusega inimestele on väga vähe nii vaba aja sisustamiseks mõeldud tegevusi kui ka sotsiaalset lävimist võimaldavaid üritusi. Kõikides piirkondades ei ole päevakeskuseid ja nende tegevus on piirkonnaüleselt koordineerimata. Ilmnud on, et tegevuspiirkonnas on puudu näiteks päevahoiuteenus eakatele ning intervallhoolduse kättesaadavus ei ole piisav. Probleeme esineb nende inimeste kodust väljatoomisega, kes on aastaid olnud oma lähedase hooldajad, kuna nende tööalased oskused ei ole tänapäevased, puudub valmisolek end üles töötada.</p> <p>Ehkki igas tegevuspiirkonna omavalitsuses on korraldatud kohustuslikud sotsiaalteenused, mis on suunatud inimeste toimetulekuraskuste vältimiseks, tuleb süvitsi välja selgitada, millised on kitsaskohad just tegevuspiirkonna territooriumil ning mil viisil on võimalik abivajajaid kõige tõhusamalt toetada. Selleks toetatakse sotsiaalset heaolu ja kaasamist, põhiteenuste kättesaadavust ja kvaliteeti ning hoolduskoormuse leevendamist käsitlevate uuringute läbiviimist, kusjuures soodustatud on oma ala ekspertide kaasamine.</p> <p>Tegevuspiirkonna sotsiaalprobleemide tuvastamise aluseks on abivajaduse märkamine ning ennetustöö tõhustamine. Samuti on tähtsad ühiskonna teadlikkuse tõstmine ja eelpool nimetatud ühiskonnagruppide elukvaliteedi tõstmine. Valdtkonnas on oluline suurem informeeritus tegevuspiirkonnas olemasolevate tugiteenuste osas ning samuti on vaja tõsta erinevate ühiskonna sihtgruppide teadlikkust hoolekande-, hoolduskoormuse- ja inimvääriskuse tagamisest. Seega toetatakse meetme raames teavitustegevusi ning koolituste, seminaride, teabepäevade või muude samalaadsete ürituse korraldamist. Sotsiaalse heaolu olukorra edendamiseks tuleb vältida sotsiaalset tõrjutust ühiskondlikul tasandil ning teha sihipärast ja otstarbelist koostööd, et tõsta eakate ning ka erivajadustega inimeste elukvaliteeti mitmekesiste ja sisuliste tegevuste arendamise kaudu. Ühtlasi toetatakse projekte, millega parandatakse pikaajalise hoolduse teenuste kättesaadavust ja kvaliteeti või leevendatakse hoolduskoormust. Tegevuspiirkonna sotsiaalvaldkonna väljakutseks on tagada abivajajatele parem ligipääs pakutavatele teenustele ning tõsta seeläbi inimeste iseseisva toimetuleku võimalusi. Sotsiaalset heaolu edendava meetme abil on võimalik parandada väikeses mahus piirkonna ehitusliku keskkonna ja välialade ligipääsetavust eakatele ning erivajadusega inimestele. Nimelt võib maksimaalselt 15% projekti maksumusest kasutada investeeringuteks. Samuti on oluline info ja kommunikatsiooni ligipääsetavuse tagamine, arvestades seejuures erinevaid puuete liike (näiteks viipekeele tõlge või kirjutustõlge kuulmispuudega inimestele). Sotsiaalse heaolu parandamisel tegevuspiirkonnas on oluline roll piirkonna elanikel tervikuna, sest sidusa</p>

ühiskonna aluseks on üksteisest lugupidavad ühiskonnarühmad, kellel on koos sõbralik ja turvaline olla (Statistikaamet, 2023).

Seetõttu on oluline toetada sotsiaalvaldkonna koostööd külakogukondadega, ent ka teiste sidus- ja huvigruppidega nii tegevuspiirkonnas kui ka väljaspool. Seega soodustatakse meetme raames koostööd ja võrgustumist nii riigisiselt kui ka rahvusvaheliselt.

Eesmärk

Eakad, erivajadusega ja suure hoolduskoormusega inimesed on tegevuspiirkonnas väärtustatud ühiskonnaliikmed.

Võrtsjärve Ühenduse strateegia perioodil toetatud tegevused panustavad vähemalt ühte järgmistest eesmärkidest:

- pikaajalise hoolduse teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine ning hoolduskoormuse leevendamine;
- inimväärikuse tagamine ning sotsiaalse kaasatuse suurendamine.

Sotsiaalvaldkonna eesmärk on käesoleva strateegia kontekstis iga elaniku väärtustamine ühiskonnaliikmena.

Eesmärgi saavutamiseks soovitakse, et eelkõige just eakad, erivajadusega ja suure hoolduskoormusega inimesed tunnevad end tegevuspiirkonnas elades väärtustatud ühiskonnaliikmetena. Ühtlasi on ootus, et projektides kavandatud tegevused loovad piirkonna teenustele juurde lisandväärtust ning on suunatud eelnimetatud fookusgruppides soolise võrdsuse edendamisele ja võrdse kohtlemise tagamisele, luues seeläbi tugeva vundamendi sidusale ühiskonnale.

Toetatavad tegevused

- Projektjuhtimine.
- Uuringu tellimine ja läbiviimine.
- Ekspertide kaasamine.
- Valdcondliku koolituse, seminari, teabepäeva või muu samalaadse ürituse korraldamine.
- Teavitustegevus (teabematerjali koostamine ja väljaandmine, veebilehe loomine, haldamine ja arendamine).
- Koostöö ja võrgustumine (riigisisel ja välisriigis toimival seminaril, konverentsil, messil või õppereisil osalemine).
- Ligipääsetavuse parandamine (sh viipekeele tõlge või kirjutustõlge kuulmispuudega inimestele).
- Asjakohased sõidukulud.
- ESF+ sümbolika kulud.
- Tegevuskulud, sealhulgas kulud bürootarvetele, sidekulud, infotehnoloogia, sealhulgas kontoritehnika hooldus- ja paranduskulud, kommunaalkulud, kontoriruumi rentimise kulud, teenustasu pangatoimingute eest, kulud valveteenusele, audiitoritasu, õigusabi kulud ning maamaks.
- Miniprojektis on lubatud teha väikeinvesteeringuid, mis on vältimatult vajalikud miniprojekti eesmärgi saavutamiseks. Kuni 15% ulatuses on abikõlblikud ERF-tüüpi kulud, nt ehitise parendamise kulud; masina, seadme, sisseseade või muu põhivara ostmise, liisimise ja paigaldamise kulud, ligipääsetavust parandavad kulud, sh kaldtee.

Mittetoetatavad tegevused:

- Kinnistu ja kinnisvara ost.
- Investeeringut ettevalmistavad tegevused, kui need viiakse ellu eraldiseisva projektina.
- Vabatahtliku töö arvestamine omafinantseeringuna.

Mittetoetatavad on ka kõik meetme määruses ja sotsiaalkaitseministeeriumi määruses „Kogukonna juhitud kohaliku arengu toetuse andmise tingimused ja kord“ loetletud mitteabikõlblikud tegevused.

Toetatavate tegevuste hulka kuuluvad ka ühissätete määruse artikli 34 lõike 1 punktis b nimetatud koostöö rakendamine ja ettevalmistamine. Koostöötegevuse korral võib toetatava tegevuse asukoht jääda väljapoole Eestit, piirdudes Euroopa Liidu ja Euroopa Majanduspiirkonnaga. Koostöö peab panustama meetme eesmärki.

Sihtrühm

Sihtrühm on tegevuspiirkonna inimesed alates vanusest 16+ (erivajadusega inimesed) ja vanemaealised alates 55+ (Heaoluarengukava 2023-2030 tähenduses).

Taotlejaks on kohalik tegevusrühm.

Toetuse saajad: MTÜ Võrtsjärve Ühenduse tegevuspiirkonnas tegutsevad:

- kolmanda sektori organisatsioonid (sh kohalik tegevusrühm ise);
- ettevõtjad;
- kohalikud omavalitsused.

Kohaliku tegevusgrupi nõuded projektitoetuse taotlejale ja miniprojekti toetuse saajale (sh. dokumendid , mida peab projektitoetuse taotleja esitama taotluse esitamisel)

- Tegevus tuleb ellu viia MTÜ Võrtsjärve Ühenduse tegevuspiirkonnas või see peab olema suunatud piirkonna hüvanguks (nt koostööprojektide puhul).
- Toetuse saaja täidab meetmelehes toodud nõuded.

MTÜ Võrtsjärve Ühenduse toetatavad tegevused panustavad vähemalt ühte järgmistest eesmärkidest:

- pikaajalise hoolduse teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine ning hoolduskoormuse leevendamine;
- inimväarikuse tagamine ning sotsiaalse kaasatuse suurendamine.

Tegevusrühmale esitatavate dokumentide loetelu peab vastama rakenduskava meetmelehele.

Kohalikud omavalitsused saavad ellu viia vaid täisealistele isikutele (16- aastased ja vanemad) suunatud tegevusi, mis loovad lisandväärtust sotsiaalhoolekande seaduses (SHS) sätestatud kohustuslikele KOV teenustele, milleks on:

- koduteenus: täisealise abistamine kodustes toimingutes ja asjaajamises;
- väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus: täisealise abistamine ja hooldamine hoolekandeesutuses;
- tugiisikuteenus: täisealise inimese ja/või lapse motiveerimine, juhendamine ja iseseisva toimetuleku arendamine;
- täisealise isiku hooldus: puudega täisealise inimese abistamine õiguste ja kohustuste tagamisel;
- isikliku abistaja teenus: puudega täisealise inimese abistamine igapäevastes toimingutes.

Projekti maksumusest võib põhjendatud juhtudel maksimaalselt 15% kasutada investeringuteks.

Projektitoetuse taotleja esitab Võrtsjärve Ühendusele koos allkirjastatud taotlusvormiga järgmised dokumendid:

1. seltsingu puhul seltsingulepingu ära kiri ja seltsinglaste nime kiri;

<ol style="list-style-type: none"> 2. projektjuhi elulookirjeldus, kui taotletakse toetust projektijuhtimise kulude kohta; 3. mittetulundusühingu liikmete nimekiri taotluse esitamise kuupäeva seisuga; 4. põhjendused iga kulurea kohta (kulukalkulatsioon või hinnapakumused: 1000-5000 euri vähemalt 1 pakkumus, üle 5000 euri vähemalt 3 pakkumust) 				
Miniprojektide hindamiskriteeriumid				
<p>Lisa 1</p> <p>Kõikidele meetmetele kohalduvad hindamiskriteeriumid:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Projektitaotluse tegevuse vastavus strateegiale ja meetme eesmärkidele 0-2 p 2. Projekti panus meetme tulemus- ja väljundnäitajate indikaatorite sihttasemetete täitmisesse 0-2 p 3. Realistlikkus 0-2 p 4. Uuenduslikkus (kohalikul tasandil) 0-2 p 5. Esmataotleja LEADER-meetmest- 0-2 p 6. Keskkonnasäästlikkus ja kliimamuutuste leevendamine või nendega kohanemine 0-2 p 7. Taotleja võimekus projekti läbiviimiseks 0-2 p <p>Meetmespetsiifilised hindamiskriteeriumid:</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Pikaajalise hoolduse teenuste kättesaadavus ja kvaliteet 0-2 p 9. Hoolduskoormus 0-2 p 10. Inimväärikuse tagamine ja sotsiaalne kaasatus 0-2 p 11. Võrdsete võimaluste edendamine (sooline võrdõiguslikkus, võrdne kohtlemine, ligipääsetavus) 0-2 p 				
Miniprojektile makstava toetuse maksimaalne suurus ja määr				
<p>Toetuse määr 100%</p> <p>Toetuse minimaalne summa 2500 eurot</p> <p>Toetuse maksimaalne summa 6029 eurot</p>				
Miniprojektide näitajad ja sihtväärtused				
<table> <tr> <td>Sotsiaalse kaasatuse edendamisele suunatud projektide arv</td> <td style="text-align: right;">21</td> </tr> <tr> <td>Sotsiaalse kaasatuse edendamine (toetatud sotsiaalse kaasamise projektidega hõlmatud isikute arv)</td> <td style="text-align: right;">250</td> </tr> </table>	Sotsiaalse kaasatuse edendamisele suunatud projektide arv	21	Sotsiaalse kaasatuse edendamine (toetatud sotsiaalse kaasamise projektidega hõlmatud isikute arv)	250
Sotsiaalse kaasatuse edendamisele suunatud projektide arv	21			
Sotsiaalse kaasatuse edendamine (toetatud sotsiaalse kaasamise projektidega hõlmatud isikute arv)	250			

Meede 4 vastab järgmistele LEADERi spetsiifilistele erieesmärkidele:

- sotsiaalne heaolu, vaesuse vähendamine, soolise võrdsuse suurendamine ja põhiteenuste kättesaadavus sotsiaalse heaolu tagamiseks (tegevuspiirkonnas on võimalus taotleda toetust projektidele, millega soodustatakse sotsiaalset kaasatust, sh sihipärast ja otstarbelist koostööd, mille eesmärk on vähendada inimeste tõrjutust ühiskondlikul tasandil, lisaks on oodatud projektitaotlused, millega parandatakse pikaajalise hoolduse teenuseid ja kvaliteeti ning leevendatakse hoolduskoormust);
- maaelu positiivse kuvandi säilitamine ja propageerimine (sotsiaalse heaolu leevendamine maapiirkonnas soodustab maaelu positiivse kuvandi paranemist tegevuspiirkonnas).

Meede nr 4 vastab järgmistele EAFRD prioriteetidele:

- Prioriteet 1. Teadmussiirde ja innovatsiooni parandamine põllumajandus- ja metsandussektoris ning maapiirkondades (tegevuspiirkond on tervikuna maapiirkond, kus on võimalus taotleda toetust projektidele, mis sisaldavad uuenduslike lahenduste rakendamist hoolekande valdkonnas seotuna sotsiaalse kaasatuse

parandamise või pikaajalise hoolduse teenuste ja kvaliteedi parandamise ning hoolduskoormuse leevendamise).

- Prioriteet 6. Sotsiaalse kaasamise, vaesuse vähendamise ja maapiirkondade majandusliku arengu edendamine (tegevuspiirkonnas on võimalus taotleda toetust projektidele, millega soodustatakse sihipärast ja otstarbelist tegevust, mille eesmärk on suurendada sotsiaalset kaasatust ühiskondlikul tasandil).

Meede nr 4 panustab ÜPP strateegiakava 2023–2027 8. erieesmärgi elluviimisesse: „Edendada tööhõivet, majanduskasvu, soolist võrdõiguslikkust, sealhulgas naiste osalemist põllumajanduses, sotsiaalset kaasatust ja kohalikku arengut maapiirkondades, sealhulgas ringbiomajandust ja säästvat metsamajandust“.

Meede on suunatud sotsiaalse kaasatuse tõstmisele tegevuspiirkonnas.

Meede nr 4 panustab ESF+ erieesmärki (k), milleks on parandada võrdset ja õigeaegset juurdepääsu kvaliteetsetele kestlikele ja taskukohastele teenustele, sealhulgas teenustele, millega parandatakse eluaseme ja isikukeskse hoolduse, sealhulgas tervishoiu kättesaadavust; ajakohastada sotsiaalkaitseüsteeme, sealhulgas parandada juurdepääsu sotsiaalkaitsele, pöörates erilist tähelepanu lastele ja ebasoodsas olukorras olevatele rühmadele; parandada tervishoiusüsteemide ja pikaajalise hoolduse teenuste kättesaadavust (sealhulgas puuetega inimeste jaoks).

Meede nr 4 aitab enim kaasa Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060 artiklis 5 nimetatud järgmistele poliitikaeesmärkidele:

d) sotsiaalsem ja kaasavam Euroopa, rakendades Euroopa sotsiaalõiguste sammast;

e) kodanikele lähemal olev Euroopa, kus edendatakse igat liiki piirkondade kestlikku ja terviklikku arengut ning kohalikke algatusi.

Meede 4: Sotsiaalse heaolu edendamine

Projektitoetuse taotluse HINDAMISKRITEERIUMID

	Hindamiskriteerium	Lävend	Hindepunktid	Maksimum hindepunktid
1	Projektitaotluse tegevuse vastavus strateegiale ja meetme eesmärkidele	<ul style="list-style-type: none"> - Projektitaotlus on kooskõlas Võrtsjärve Ühenduse strateegiaga ning vastab meetme eesmärkidele. - Projektitaotlus on mõningal määral kooskõlas Võrtsjärve Ühenduse strateegiaga ning vastab osaliselt meetme eesmärkidele. - Projektitaotlus ei ole kooskõlas Võrtsjärve Ühenduse strateegiaga või ei vasta meetme eesmärkidele. 	2 1 0	2
2	Projekti panus meetme tulemus- ja väljundnäitajate indikaatorite sihttasemetes täitmisel	<ul style="list-style-type: none"> - Projekt panustab kõikide meetme indikaatorite täitmisel. - Projekt panustab meetme indikaatorite täitmisel osaliselt. - Projekt ei panusta meetme indikaatorite täitmisel. 	2 1 0	2
3	Realistlikkus	<ul style="list-style-type: none"> - Projekti sisu ja ajakava on teostatav ja taotleja on kompetentne projekti rakendama. Eelarve ja tegevused on põhjendatud. - Projekti sisu on osaliselt teostatav ja taotleja kompetents vähene. Eelarve ja tegevuste põhjendus vähene. - Projekti rakendamise ajakava ja eelarve ei ole realistlik ning taotleja kompetents ei ole piisav. 	2 1 0	2
4	Uuenduslikkus (kohalikul tasandil)	<ul style="list-style-type: none"> - Projekti läbiviimine lisab piirkonda uusi tooteid ja/või teenuseid ja projekti tulemusel kasutatakse tavapärasest paremat tehnoloogiat või protsessi. - Projekti läbiviimine lisab piirkonda uusi tooteid ja/või teenuseid või projekti tulemusel kasutatakse tavapärasest paremat tehnoloogiat või protsessi. - Projektis ei esine uuenduslikke aspekte. 	2 1 0	2
5	Esmataotleja ¹ LEADER-meetmest	<ul style="list-style-type: none"> - Projekti taotleja on LEADER-meetme esmataotleja. - Projekti taotleja on varasemalt LEADER-meetmest toetust taotlenud. 	2 0	2
6	Keskkonnasäästlikkus ja kliimamuutuste leevendamine või nendega kohanemine	<ul style="list-style-type: none"> - Projekt on olulisel määral suunatud keskkonnasäästlikkusele või kliimamuutuste leevendamisele või nendega kohanemisele. 	2 1	2

¹ Esmataotleja on organisatsioon, mille juhatuse liikmetest vähemalt 2/3 ei ole olnud ühegi toetust saanud taotleja juhatuses.

		- Projekt on vähesel määral suunatud keskkonnasäästlikkusele või kliimamuutuste leevendamisele või nendega kohanemisele. - Projekt ei ole suunatud keskkonnasäästlikkusele või kliimamuutuste leevendamisele või nendega kohanemisele.	0	
7	Taotleja võimekus projekti läbiviimiseks	- Taotleja ei ole varem projektitoetust taotlenud või on taotleja kõik varasemad toetatavad projektid õigeaegselt lõpetanud. - Taotlejal on varasemalt jäänud projektid lõpetamata või on taotlejal vähemalt 2 pooleliolevat projekti.	2 0	2
8	Pikaajalise hoolduse teenuste kättesaadavus ja kvaliteet	- Projekti läbiviimise tulemusel paraneb pikaajalise hoolduse teenuse kättesaadavus ja kvaliteet olulisel määral. - Projekti läbiviimise tulemusel paraneb pikaajalise hoolduse teenuse kättesaadavus vähesel määral. - Projekti läbiviimise tulemusel pikaajalise hoolduse teenuse kättesaadavus ja kvaliteet ei parane.	2 1 0	2
9	Hoolduskoormus	- Projekti läbiviimine panustab hoolduskoormuse leevendamisse olulisel määral. - Projekti läbiviimine panustab hoolduskoormuse leevendamisse vähesel määral. - Projekti läbiviimine ei panusta hoolduskoormuse leevendamisse.	2 1 0	2
10	Inimväärikuse tagamine ² ja sotsiaalne kaasatus ³	- Projekt panustab inimväärikuse tagamisse ja sotsiaalse kaasatuse suurendamisse. - Projekt panustab inimväärikuse tagamisse või sotsiaalse kaasatuse suurendamisse. - Projekt ei panusta inimväärikuse tagamisse ega sotsiaalse kaasatuse suurendamisse.	2 1 0	2
11	Võrdsete võimaluste edendamine (sooline võrdõiguslikkus, võrdne kohtlemine, ligipääsetavus)	- Projekti tegevused aitavad kaasa soolise võrdsuse edendamisele ja võrdse kohtlemise tagamisele** olulisel määral. - Projekti tegevused aitavad kaasa soolise võrdsuse edendamisele ja võrdse kohtlemise tagamisele vähesel määral. - Projekti tegevused ei aita kaasa soolise võrdsuse edendamisele ega võrdse kohtlemise tagamisele.	2 1 0	2

² Inimväärikuse tagamise all on mõeldud põhivajaduste täitmist: piisava toidu ja ilmastikule vastava riietuse olemasolu; magamisase, mis peab olema külmal aastaajal köetud ruumis; elementaarsed hügieenitarbed ja pesemisvõimalus; elementaarne meditsiiniabi; toimetulekut võimaldav haridus.

³ Sotsiaalse kaasatusega on mõeldud sihipärast ja otstarbelist koostööd, mille eesmärk on vähendada inimeste tõrjutust ühiskondlikul tasandil (nt huviringid jms).